Luonnonarvomarkkinat kehityksessä

Heli Siitari, MTK
Ympäristöasiantuntija, kenttäpäällikkö

20.10.2026

Luonto on meille tärkeä

- **Suomi on sitoutunut pysäyttämään luontokadon eli luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen vuoteen 2030 mennessä.** Luontokatoa aiheuttaa mm. rakentaminen ja muu liiketoiminta.
- **Ennallistamisasetuksessa asetettu kovat tavoitteet**
- **Maaliin pääseminen vaatii paljon ulkopuolista rahoitusta, ja myös yritykset voivat kantaa kortensa kekoon → yksityistä rahaa tarvitaan!**

Luonnonarvomarkkina on uusi asia. Siinä kaupan ovat luonnonarvot.

- Luonnonarvokauppa tarkoittaa järjestelmää, jossa **luonnon monimuotoisuudella ja ekosysteemipalveluilla on taloudellinen arvo**, ja **luontoarvoja** voidaan ostaa tai myydä vapaaehtoisin sopimuksin.
- Luonnonarvojen tuottajia ja myyjiä ovat maanomistajat, ja ostajia esim. yritykset, kunnat ja yksityishenkilöt
- Luonnonarvokaupassa yritys ostaa luonnonarvoja. Maanomistajat tuottavat näitä **esimerkiksi ennallistamalla ojitettuja soita, rakentamalla kosteikkoja, hoitamalla perinnebiotooppeja ja metsiä suojelemalla.**
- Luonnonarvokauppa on vapaaehtoista sekä myyjille että ostajille.

Luonnonarvomarkkinat – uusi rahoituskanava monimuotoisuudelle

MTK:

- MTK:n luonnon monimuotoisuustiekartta: markkinatalous tärkeässä roolissa luonnon monimuotoisuuden rahoittamisessa
- Täydentää valtion rahoituskanavia, ei korvaa niitä Luo uusia ansaintamahdollisuuksia perinteisen puukaupan rinnalle
- MTK tavoittelee reilua ja kannattavaa ansaintamallia maanomistajille

Miten luonnonarvokauppa toimii?

Luonnon paranema muutetaan varmennetuiksi ja ostettaviksi luonnonarvoyksiköiksi.

1 luonnonarvohehtaari =
alueen pinta-ala × ekologinen tila

1

Maanomistajan alue

Metsä, suo tai Perinnebiotooppi, alkukartoitus

2

Luontoa parannetaan

Ennallistaminen, hoito tai suojelu

3

Luonnonarvot kasvavat

Paranema arvioidaan luonnonarvohehtaareina

4

Viranomainen vahvistaa (LVV)

Tuotettujen yksiköiden määrä varmennetaan

5

Yritys ostaa yksiköt

Tuotetut luonnonarvot ostetaan maanomistajalta

Lopputulos **Mitattava • läpinäkyvä • varmennettu**

Yrityksen rahoitus ohjautuu luonnon tilan parantamiseen.

Miksi yritysten kannattaa tulla mukaan?

- **Vastuu luonnosta kuuluu meille kaikille.** Yritykset voivat osoittaa vastuullisuuttaan asiakkailleen ja muille sidosryhmilleen.
- **Luonnon heikkeneminen ei ole vain ympäristökysymys –se on liiketoiminnallinen riski.** Yli puolet globaalista liiketoiminnasta on riippuvaista toimivista ekosysteemeistä. Vakuutusyhtiöt- luononkatastrofit, tulvat, kuivuus jne. Rahoitusehdot jne.
- **Luonnon parantaminen vahvistaa toimintakykyämme tulevaisuudessa ja takaa luonnon ja sen resurssit myös tuleville sukupolville.** Resilienssin vahvistaminen mahdollistaa meille kannattavan liiketoiminnan → strateginen tarve, jotta toiminta voi jatkua myös tulevaisuudessa

Luonnon huomioiminen ei ole yrityksille pelkästään imagotekijä –se on kilpailukykytekijä.

Luonnonarvokauppa

= sopimuksellista ja vastikkeellista kauppaa luonnonarvoista, johon kuuluvat:

Vapaaehtoinen ekologinen kompensaatio eli haitan hyvittäminen
(jo nyt LSL:ssa)

Luontoteot
(LSL:ssa 1.8. lähtien)

Muut luontotoimet, esim. : METSO-tyyppiset kohteet, esim. vanhat metsät

Maanomistajan kannalta sama, mihin luonnonarvohehtaareja tuottaa

Erot/samankaltaisuudet ekologinen kompensaatio ja luontoteko

Ekologinen kompensaatio

Eli haitan hyvittäminen (LSL)

- Hyvitetään suoraan aiheutettua haittaa
- Yksikköinä lha:t
- Viranomainen voi jo vahvistaa
- Prosessi oltava valmis ennen rakentamistöiden aloitusta

Luontoteko (1.8.2026 alkaen viranomaisvahventeista, LSL:ssa)

- Ei linkitetty tietyn haitan hyvitykseen, eli ostetaan yksikköjä muuten vaan
- Yksikköinä lha:t
- Virallisesti rekisteröinti vastuullisuusteoksi mahdollista 1.8. alkaen
- Voidaan ostaa milloin vain, eli ei sidottuna mihinkään tiettyyn hankkeeseen

MTK ja metsänhoitoyhdistykset pilotoimassa luonnonarvomarkkinoita – taustaa ja motiivit

- Yli 80% suomalaisista maanomistajista ajattelee, että luonnon monimuotoisuus on tärkeää
- Metsänomistajille on erilaisia tavoitteita
  - ➡ tilaa myös luonnonarvomarkkinoille
- Metsänhoitoyhdistykset mukana aktiivisesti kehittämässä uusia palveluja

MTK ja metsänhoitoyhdistykset – luontoarvomarkkinoiden rakentajat

Mitä olemme tehneet ja mitä teemme luontoarvomarkkinoiden eteen

1. **Rakensimme ja uudistimme Luontoarvot.fi-markkinapaikan**
   Yhdistämme luontoarvojen ostajat ja myyjät.

2. **Käynnistimme LUMA-hankkeen**
   Kehitämme toimintamalleja, digitaalisia palveluja ja osaamista koko MHY-verkostossa.

3. **Rakensimme osaamista**
   Koulutamme MHY-henkilöstöä luonnonarvokauppaan, ekologiseen kompensaatioon ja luonnonarvojen arviointiin.

4. **Toteutimme ensimmäiset pilotit ja luonnonarvokaupat**
   Mukana mm. suon ennallistamiseen liittyvä kauppa sekä metsänomistajan ja yrityksen välinen luonnonarvokauppa.

5. **Loimme uusia palveluja metsänhoitoyhdistyksille**
   Kehitämme liiketoimintaa luonnonarvokaupan, ekologisen kompensaation ja luontotekojen ympärille.

6. **Perustimme ostajarenkaan**
   Kokoamme yrityksiä yhteen kasvattamaan kysyntää ja vahvistamaan markkinoiden toimivuutta.

7. **Vaikutamme Suomen ja EU:n pelisääntöihin**
   Edistämme vapaaehtoisuuteen, maanomistaja-lähtöisyyteen ja markkinaehtoisuuteen perustuvia ratkaisuja.

8. **Kehitämme yksityisen rahoituksen malleja luonnolle**
   Rakennamme ratkaisuja, joilla yksityistä pääomaa voidaan ohjata luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen.

9. **Järjestämme luontoarvofoorumeita ja viestimme aktiivisesti**
   Tuomme yhteen metsänomistajia, yrityksiä ja muita toimijoita sekä jaamme tietoa markkinoiden mahdollisuuksista.

10. **Rakennamme tulevaisuuden markkinoita**
    Kehitämme MHY-verkostosta Suomen johtavaa luonnonarvomarkkinoiden asiantuntija- ja välittäjäverkostoa sekä uusia rahoitusratkaisuja.

YDINVIESTI
MTK ja metsänhoitoyhdistykset eivät ainoastaan puhu luontoarvomarkkinoista. Rakennamme markkinapaikan, palvelut, osaamisen, kysynnän, pilotit ja vaikuttamisen, joiden avulla metsänomistajille syntyy uusi vapaaehtoinen tulonlähde samalla kun luonnon monimuotoisuus vahvistuu.

Luontoarvomarkkinapäivä kokosi n. 250 kuulijaa Lahteen 9.9.2026

Maanomistajan kannalta huomioitavaa

- Luonnonarvot myydään 30 vuoden jaksolla, ja ostotapahtuman jälkeen alueelle asetetaan pysyvä hävitys- ja heikentämiskielto. Kiellon tarkoituksena on turvata luonnonarvojen pysyvyys ja ja turvata ostajan oikeudet.
- Luonnonarvohehtaarin hinta vaihtelee luontotyypeittäin hintaan vaikuttaa mm. ennallistamis/hoitokustannukset.
- Hinnassa voidaan huomioida kustannusten lisäksi mm. alueen pysyvät käyttörajoitukset ja vaihtoehtoiskustannukset. LVV maksuton mo:lle.
- Hyvä kuvaus toimintatavasta YM:n tuoreessa selvityksessä:

  Selvitys luonnonarvopankin mahdollisista toteutusvaihtoehdoista

Millaiset alueet sopivat markkinaan?

- Kaikki :-)
- Suurimman luonnonarvon lisän saa heikennettyjen alueiden kunnostamisesta, suojelusta huonot vasteet –yritetään ”korjata”
- Ekologisessa kompensaatiossa haetaan "peilikuvaa", eli käytännössä myös kangasmetsää tarvitaan.
- Aloittaa voi ihan pienistäkin kohteista, eli rohkeasti mukaan!

Metsänhoitoyhdistykset ja luonnonarvokauppa

- Luonnonarvokauppa on tulevaisuuden toimintamuoto perinteisen puukaupan ja metsänhoitopalvelujen rinnalla mhy:issä
- Metsänhoitoyhdistysverkosto kattaa koko Suomen, 950 toimihenkilöä
- Yhdistyksissä kehitetään parhaillaan monipuolisesti luonnonhoitopalveluja (ympäristötuki, METSO, soiden ennallistaminen, lehtojen hoito jne)
- Nämä toiminnot yhdistyvät ketterästi myös luonnonarvokauppaan

  → mhy valmiudet luonnonarvokauppaa ovat alueittain jopa erinomaiset

Metsänhoitoyhdistykset kautta maan mukana!

- Metsänhoitoyhdistysten verkosto kattaa koko maan, tällä hetkellä 44 yhdistystä ja noin 950 toimihenkilöä
- Metsänhoitoyhdistyksillä on jo satoja hehtaareja kohteita valmiina valmisteluun ympäri Suomen, ja parhaat yhteydet alueensa maanomistajiin mahdollistavat ostajalle juuri hänen tarpeidensa mukaisten kohteiden etsimisen.

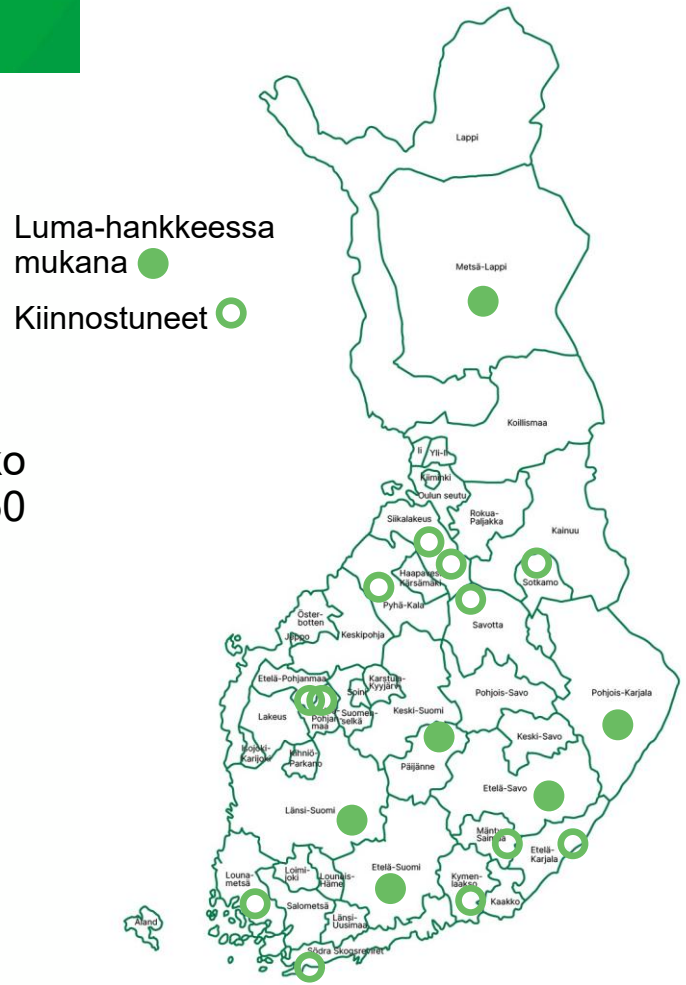

Luontoarvot.fi -markkinapaikka

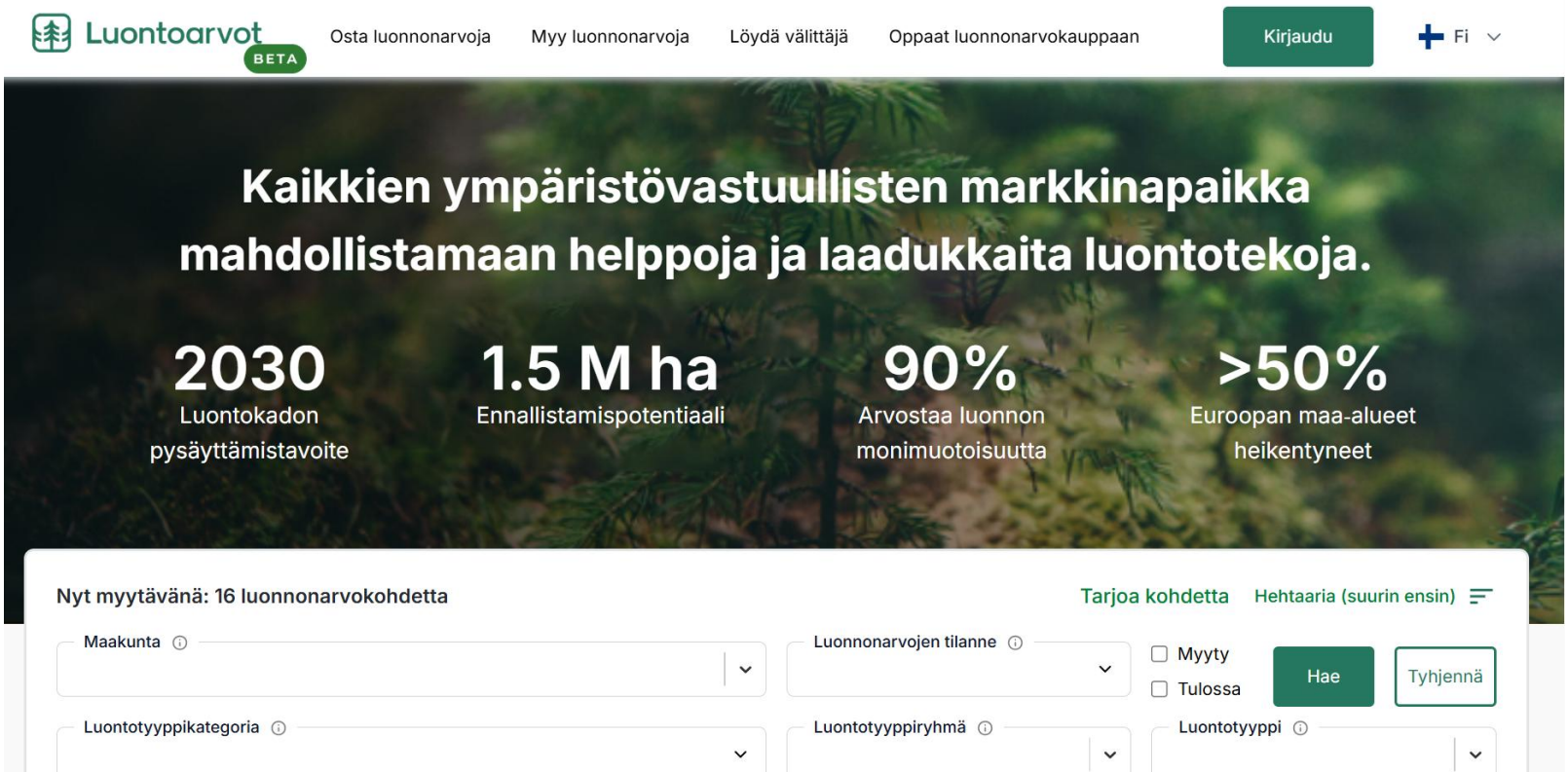

Metsänhoitoyhdistysten luonnonarvokauppa-palvelu

Miten palvelu toimii käytännössä?

1. **Myyjälle ja ostajalle vaivaton kokonaispalvelu** – mhy hoitaa
2. **Tarpeiden kartoitus**

-kartoitetaan sopivat kohteet tilalta. Ennallistaminen/suojelu

3. **Luontoarvojen maastollinen arviointi** – tutkijoiden kehittämät ja lainsäädäntöön pohjautuvat menetelmät
4. **Sopivien myyjien/ostajien etsintä** metsänomistajaverkoston kautta
5. **Sopimus ja toteutus** – suojelu, ennallistaminen tai luonnonhoito
6. **Viranomaisprosessit mukana**

➡️ Myyjän/ostajan ei tarvitse hallita prosessia itse

Mikä haaste meillä on ja miten ratkaistaan?

Tällä hetkellä yrityksillä kaksi vaihtoehtoa tulla mukaan:

1) **Yritys ostaa valmiita luonnoarvoyksiköitä ←→ ei ole juurikaan kaupan, koska markkina odottavassa käynnistystilanteessa, ja maanomistajat eivät halua yksin kantaa alkuriskiä, mitä yksiköiden tuottamisesta ilman markkinan varmuutta seuraa**
2) **Pilotoidaan ja tuotetaan luonnonarvohehtaarit yhdessä ostajien ja myyjien kesken, välittäjänä esim. mhy, jolla mainiot yhteydet alueen maanomistajiin → jaetaan yhdessä markkinan alkuriskiä, ja otetaan hyöty ensimmäisistä toteutuneista kaupoista**

Piloteissa tuotetaan luontoarvot yhdessä

Valitaan kohde mhy:n avustuksella ja sovitaan luonnonarvojen kaupasta

Toteutetaan ennallistamissuun-nitelman toimenpiteet

Mhy tekee laatii luonnonarvojen tuottosuunnitelman ja ennallistamissuunni telman LVV:lle

LVV varmentaa tuotetut luonnonarvohehtaa rit

LVV varmentaa luonnonarvojen tuottosuunnitelman

LHA:t rekisteröidään ja ostaja käyttää ne esim. vastuullisuustekona

Onnistunut kauppa Pohjois-Karjalassa valmistumassa

MHY: luontoarvokartoitus + ennallistamissuunnitelma

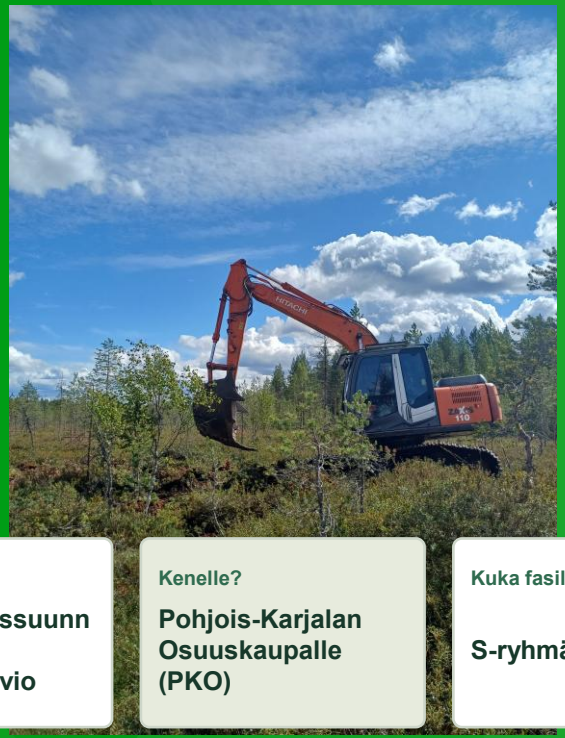

Mitä esiteltiin?	Kenelle?	Kuka fasilitoi?
Ennallistamissuunnitelma ja kustannusarvio	Pohjois-Karjalan Osuuskaupalle (PKO)	S-ryhmä ja MTK

Ostajalle vietiin valmis kokonaisuus, pelkän idean sijaan.

https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/ilomantsissa-tehtiin-poikkeuksellinen-suokauppa/9318524

S-ryhmän kauppa sai paljon julkisuutta

Ilomantsissa tehtiin historiallinen luonnonarvo-kauppa

Maanomistaja Petri Purmonen, PKO:n vastuullisuusjohtaja Petri Vähä, MHY:n luonnonhoidon erityisasiantuntija Panu Kukkonen ja MTK:n ympäristöasiantuntija Heli Siitari ovat tyytyväisiä toteutuneeseen luonnonarvokauppaan Ilomantsin Kuikkasuolla.

Metsän luonnonarvokaupassa maapohja säilyy myyjällä. Nyt toteutuneessa metsäkaupassa ennallistetaan suoalue lähemmäksi luonnontilaa.

Mervi Nevalainen
31.3.2026 10:00 | Päivitetty 31.3.2026 13:31

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hae

Yhteystiedot

Suomi Svenska English

- Ajankohtaista
- Orpon hallitus
- Päätökset
- Valtioneuvosto
- Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet
- Yhteystiedot

PKO:n vastuullisuus- ja viestintäjohtaja Petri Vähä ja metsänhoitoyhdistyksen Panu Ku

Petri Purmonen teki historiallisen luonnonarvokaupan Pohjois-Karjalassa

Ennallistettava kohde on noin 12 hehtaarin ojitettu suoalue Ilomantsissa.

Jaa | Kuuntele

Petri Purmonen, Petri Vähä, Panu Kukkonen ja Heli Siitari ennallistettavalla Kuikkasuolla kuvattuna.
Kuva: Jarno Artika

Metsä | Ympäristö
31.3.2026 15:00

…upassa suurin voittaja on luonto, m… …hyötyvät

MTK

Ajankohtaista Yhteystiedot Materiaalipank

Maaseudun edunvalvonta | Metsätalous ja metsän omistaminen | M…

Tiedote – Maaseudun edunvalvonta

Yksityinen maanomistaja ja Pohjois-Karjalan Osuuskauppa tekivät historialliset kaupat – näin se mullistaa luonnonsuojelua

31.03.2026

Pohjois-Karjalassa tehty yksityisen maanomistajan ja Pohjois-Karjalan Osuuskaupan välinen luonnonarvokauppa on Suomen ensimmäisiä. Vuosien valmistelujen jälkeen luonnonarvojen tarjoaminen myyntiin alkaa olla mahdollista maanomistajille.

Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Karjalan luonnonhoidon asiantuntija Panu Kukkonen, Pohjois-Karjan Osuuskaupan vastuullisuusjohtaja Petri Vähä ja metsänomistaja Petri Purmonen vierailemassa ennallistettavalla Kuikkasuolla. Kuva: Jarno Artika/PKO

Kiitos!

